
Hvor lenge beskytter vaksiner mot covid-19?

FRA ANDRE TIDSSKRIFTER

TORBJØRN ØYGARD SKODVIN

Tidsskriftet

20 uker etter to koronavaksineringer var beskyttelsen mot sykehusinnleggelse og død som følge av deltavarianten fortsatt god. En tredje dose var nødvendig for beskyttelse mot omikronvarianten.

Illustrasjon: Aleksėj Filátov / iStock

Under covid-19-pandemien har forskere i rekordfart utviklet vaksiner som så har blitt tatt i bruk med kun begrenset erfaring fra langvarig bruk. I to store britiske studier som nylig er publisert i New England Journal of Medicine, har man undersøkt vaksiners effekt over tid mot hhv. alfa- og deltavariantene (1) og omikronvarianten (2).

Studiene har et såkalt testnegativt kasus–kontroll-design, som er et vanlig design for å undersøke vaksiners effektivitet. Forskerne koblet testinformasjon med det nasjonale vaksinerregisteret og registre for sykehusinnleggelse og død. Kontrollpersonene var symptomatiske pasienter som testet negativt for covid-19. Alle deltagerne hadde fått to vaksinedoser fra enten Pfizer-BioNTech eller AstraZeneca. Oppfriskningsdoser ble gitt med vaksiner fra Pfizer-BioNTech eller Moderna.

I den første studien ble rundt 1,7 millioner testpositive personer sammenlignet med 3,8 millioner testnegative personer (1). Etter 20 uker var beskyttelsen mot symptomatisk infeksjon med deltavarianten hhv. 66 % og 44 %. Vaksinene beskyttet imidlertid fortsatt godt mot sykehusinnleggelse (92 % og 80 %) og død (92 % og 85 %). Vaksineeffekten tapte seg mest i risikogrupper for covid-19.

I den andre studien ble 890 000 personer med omikronvariant sammenlignet med 1,6 millioner testnegative personer. Etter to vaksinasjoner var beskyttelsen mot omikroninfeksjon kun 10 % eller lavere, avhengig av hvilken kombinasjon av vaksiner som var blitt brukt. Etter oppfriskningsdose var vaksineeffekten mot symptomatisk infeksjon 60–75 %, men falt til 40–60 % over de neste ti ukene.

– Disse studiene viser at vaksinene gir svært god beskyttelse mot innleggelse og død som følge av infeksjon med deltavarianten, og oppfriskningsdose øker også beskyttelsen mot infeksjon med omikronvarianten, sier Anne Spurkland, som er spesialist i immunologi og transfusjonsmedisin og professor ved Universitetet i Oslo.

– Funnene passer med at immunforsvaret tar høyde for at virus og mikrober kan variere i struktur og dermed virulens over tid. Ved gjentatte eksponeringer utvikles antistoffresponser slik at det til en viss grad tas høyde for fremtidige varianter, sier Spurkland.

REFERENCES

1. Andrews N, Tessier E, Stowe J et al. Duration of Protection against Mild and Severe Disease by Covid-19 Vaccines. N Engl J Med 2022; 386: 340–50. [PubMed] [CrossRef]
2. Andrews N, Stowe J, Kirsebom F et al. Covid-19 Vaccine Effectiveness against the Omicron (B.1.1.529) Variant. N Engl J Med 2022; 386: NEJMoa2119451. [PubMed] [CrossRef]

Publisert: 6. april 2022. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.22.0152

Ophavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 12. september 2026.